

การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ¹
Solid waste management A case study of Nam Kham Subdistrict Municipality,
Muang District, Sisaket Province

ทิพาพรรณ พลเยี่ยม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลน้ำคำ และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลน้ำคำ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ผู้นำชุมชนและประชาชน จำนวน 47 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ

ผลการศึกษาพบว่า 1) การเกิดขยะมูลฝอยในชุมชนมีแหล่งกำเนิดจากกิจกรรมการดำรงชีวิตประจำวัน 2) การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลไม่มีนโยบายบังคับให้ชุมชนมีการคัดแยก แต่มีนโยบายในด้านการให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทางเพื่อลดปริมาณขยะ 3) การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในชุมชน จะมีเจ้าหน้าที่ออกเก็บขยะเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.00 น.- 09.00 น. มีพนักงานประจำรถ 3 คน/คัน 4) ก่อนการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะจะมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกต้นปีงบประมาณ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า 1) การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะในพื้นที่เทศบาลตำบลน้ำคำ 2) การไม่คัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนก่อนทิ้งทำให้เทศบาลสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนถ่ายขยะไปทิ้ง 3) การขนถ่ายและการขนส่งเกิดปัญหาจากเส้นทางการคมนาคมที่ไม่สะดวกเนื่องจากถนนค่อนข้างแคบ 4) การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะ ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัดขยะ และ 5) รถที่ใช้เก็บขนขยะมีอายุการใช้งานมากและใช้งานหนักมีการซ่อมบำรุงบ่อยทำให้ไม่ได้ออกเก็บตามตาราง เกิดขยะตกค้างขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการ, ขยะมูลฝอย, การมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

The purpose of this research was to study the implementation of solid waste management. of Nam Kham Subdistrict Municipality and to study problems and obstacles in solid waste management of Nam Kham Subdistrict Municipality Qualitative research methods were used by in-depth interviews. Key informants are Municipal administrators and officials The community leaders and the people were 47 people, divided into 3 groups. The tool used for data collection was 3 interview forms.

The results of the study showed that 1) the occurrence of solid waste in the community originated from daily living activities; 2) the implementation of solid waste management. The municipality does not have the policy to force the community to be isolated. But there is a policy in educating people to separate waste at the source to reduce the amount of waste. 3) Garbage collection in the community. There will be staff collecting waste daily from 5.00 a.m. – 09.00 a.m. There are 3 staff members per vehicle. 4) Before

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

² นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการศึกษาด้านการศึกษาศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

taking action on waste management, there will be a joint planning meeting between the management and staff. relevant to every fiscal year Problems and obstacles in solid waste management were found: 1) an increase in the amount of waste in the Nam Kham Sub-District Municipality; Consequently, the municipality wastes time and expenses in unloading the waste. 3) The loading and transportation is a problem due to inconvenient transportation routes due to narrow roads. 4) an increase in the amount of waste Causing the problem of a shortage of land for use as a waste disposal facility. And 5) Vehicles used to collect garbage are very old and heavy use, with frequent maintenance, so they are not collected according to the schedule. Leftover garbage.

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และการเพิ่มของจำนวนประชากรทั่วโลก มีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติต่าง ๆ เนื่องจากประชากร มีความต้องการมากขึ้นในเรื่องที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้อุปโภค บริโภค ทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมหลายประการ เช่น ปัญหาภาวะโลกร้อน มลพิษทางอากาศ ป่าไม้ถูกทำลาย ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร น้ำและอาหาร ฯลฯ การเติบโตของเมืองที่มีขนาดใหญ่จะสัมพันธ์กับจำนวนประชากรและขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวกเศษอาหารที่เหลือจากการบริโภค รวมทั้งเศษอาหารจากพลาสติก ขวดนมที่ไม่ใช้แล้ว หรือจะเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้งอยู่ตามท้องถนน แม่น้ำลำคลอง หรือสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ใบไม้ เศษกระดาษ ขยะพลาสติก ของเหลือใช้ เป็นต้น ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีขยะพลาสติกเกิดขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 2 ล้านตัน โดยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์ประมาณ 0.5 ล้านตัน ส่วนที่เหลือ 1.5 ล้านตัน เป็นพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single Use Plastic) (กิตติ คุ่มครอง, 2564) โดยไม่มีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ในปี 2562

เนื่องจากส่วนใหญ่ขยะมูลฝอยที่ก่อให้เกิดปัญหาของชุมชนจะเป็นพวกเศษอาหารที่เหลือจากการบริโภค รวมทั้งเศษอาหารจากพลาสติก ขวดนมที่ไม่ใช้แล้วหรือจะเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้งอยู่ตามท้องถนน แม่น้ำลำคลอง หรือสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นพวกใบไม้ เศษกระดาษ ขยะพลาสติก ของเหลือใช้ เป็นต้น ขยะมูลฝอย เกิดขึ้นประมาณ 28.7 ล้านตัน (เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 3) โดยขยะมูลฝอยจะถูกคัดแยก ณ ต้นทาง และนำกลับไป ใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 12.6 ล้านตัน (ร้อยละ 44) (ส่วนใหญ่เป็นขยะรีไซเคิล และทำปุ๋ยอินทรีย์) และกำจัดอย่างถูกต้อง 10.3 ล้านตัน (ร้อยละ 36) โดยปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกจัดการ ดังที่กล่าวมาข้างต้น มีสัดส่วนที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 11 สาเหตุที่ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมาจากการขยายตัวของชุมชนเมือง การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรแฝงจากแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยว และพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนที่ นิยมความสะดวกสบายมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งสินค้าจากบริการสั่งซื้อออนไลน์สินค้าและบริการส่งอาหาร ทำให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นและก่อให้เกิดเป็นปัญหาในระดับโลกอีกทั้งยังเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคต่าง ๆ (กรมควบคุม มลพิษ, 2562)

ปัญหาขยะมูลฝอยมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นทุกปีตามการขยายตัวของประชากรและชุมชน รวมถึงการพัฒนาทางเทคโนโลยี ซึ่งขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการบริโภค เช่น พลาสติก โฟม กระดาษ แก้ว รวมถึง สารเคมีต่าง ๆ ขยะมูลฝอยเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้ระบบการจัดการและการกำจัดที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นหากประเทศไทยยังไม่มีระบบการ

จัดการมูลฝอยที่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งยังทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศเสื่อมเสีย (ชัยสิทธิ์ บุญโยธา และพิทักษพงษ์ กางการ, 2564)

ซึ่งปัญหาการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกำลังประสบอยู่ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเก็บขนไม่หมด มูลฝอยตกค้างวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกต้อง หรือไม่มีที่ดินสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ สะสมมานานและมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนมีการใช้จ่ายใช้สอยสินค้ามาใช้มากขึ้นและเพิ่มปริมาณการผลิตมูลฝอย ข้อจำกัดด้านงบประมาณแต่ละบุคลากรของท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการลงทุนและปรับปรุงระบบ ระบบจัดเก็บขนส่งและระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ (สิริมา ปกป้อง, 2561) ซึ่งจังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมีลักษณะภูมิประเทศทางตอนใต้เป็นที่สูงและค่อย ๆ ลาดต่ำไปทางลุ่มแม่น้ำมูลและอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัด โดยในปัจจุบันจังหวัดศรีสะเกษมีเนื้อที่ประมาณ 8,840 ตารางกิโลเมตร ซึ่งประกอบด้วยอำเภอ 22 อำเภอและมีประชากรประมาณ 1.47 ล้านคน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย เทศบาลเมือง เทศบาล ตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการขยะมูลฝอย ป้องกัน ควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษจากการกำจัดขยะมูลฝอย ถือเป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่ระบบการคัดแยกที่ต้นทางจนถึงปลายทาง โดยมีบทบาทในการกำหนดและสนับสนุนการดำเนินการในการคัดแยกขยะมูลฝอย จัดกิจกรรมให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือนรู้วิธีและเห็นความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเรื่องขยะมูลฝอยเพื่อนำไปกำหนดทิศทางในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามหลักวิชาการและสามารถปฏิบัติได้จริง จึงมีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการสาธารณะว่าด้วยการกำจัดขยะมูลฝอยและรักษาไว้ซึ่งความสะอาดของท้องถิ่น (กรัณยพร เลขธรรการ, 2560) โดยกฎหมายหลักที่กำหนดในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 (วรารุณิ มหามิตร, 2564) โดยการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมสามารถที่จะป้องกันเพื่อที่จะไม่ให้ลุกลามจนเกินไปกว่าที่จะสามารถแก้ไขได้โดยประชาชนทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การดำเนินการแก้ไขปัญหามาไม่ช้าของใครผู้ใดผู้หนึ่งแต่เป็นของเราทุกคนที่ จะต้องร่วมมือกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยกรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของจังหวัดศรีสะเกษให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

คำถามในการวิจัย

1. ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษเป็นอย่างไร
2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษเป็นอย่างไร

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ" ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การ

ทรัพยากรหรือปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการที่นักบริหารต้องให้ความสับสนใจ (วีรยุทธ ประชารัตนเสรี, 2562) ประกอบด้วยปัจจัยดังนี้

1. คนหรือแรงงาน (Man) เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญและเป็นกำลังหลักในการดำเนินงานขององค์การ การทำงานของบุคคลที่รวมตัวในองค์การเดียวกันย่อมจะต้องเดินทางไปสู่วัตถุประสงค์เดียวกัน เพราะคนมีชีวิตจิตใจ มีอารมณ์ ความรู้สึก ดังนั้นองค์การใดให้ความสนใจและสามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การนั้นมีแนวโน้ม บรรลุผลสำเร็จมากกว่าองค์การที่ไม่ให้ความสำคัญในกิจกรรมเกี่ยวกับคน

2. เงินทุน (Money) มีความสำคัญในการดำเนินงาน เป็นปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การดำเนินต่อไปได้ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงแหล่งเงินทุนและการสำรองเงินทุนให้พอเพียงต่อการดำเนินงาน โดยสามารถนำเงินทุนมาใช้ได้อย่างทันท่วงที องค์การที่สามารถจัดการเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพแสดงว่าองค์การประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานอย่างแท้จริง

3. เครื่องจักร (Machine) เป็นเครื่องมือในการแปรสภาพวัตถุดิบให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ เครื่องจักรอาจจัดหาโดยการจัดซื้อหรือเช่าซื้อ การใช้เครื่องจักรที่มีคุณภาพ ศักยภาพที่ดีและทันสมัยจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการผลิต เอื้ออำนวยต่อการทำงาน และพาองค์การไปสู่ผลสำเร็จได้ องค์การที่สามารถจัดหาบุคคลที่ เหมาะสมสามารถใช้เครื่องจักร ได้เป็นอย่างดี มีผลต่อการดำเนินงานขององค์การอย่างยิ่ง

4. วัสดุอุปกรณ์ (Materials) เป็นปัจจัยสนับสนุนช่วยเอื้ออำนวยและก่อให้เกิดความสะดวกในการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ยังหมายถึงรวมถึงวัตถุดิบที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการผลิตและอุปกรณ์ที่เอื้อประโยชน์ในกระบวนการผลิต จำเป็นต้องมีคุณภาพที่ดีและมีต้นทุนที่ต่ำ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต องค์การจะต้องจัดหาและสำรองไว้ให้เพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

5. การตัดสินใจ (Decision Making) การตัดสินใจเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งและเป็นความสามารถส่วนตัวของผู้บริหาร ผู้บริหารในทุกๆระดับจะต้องทำการตัดสินใจอยู่เสมอการตัดสินใจของผู้บริหารระดับหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้บริหารระดับอื่น ๆ การตัดสินใจแต่ละเรื่องจึงต้องมีศิลปะและเป็นการวัดความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์การ

6. การติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นสิ่งที่ช่วยเชื่อมโยงประสานกันระหว่างสมาชิกในองค์การ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกช่องทางการกระจายข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงไปการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นโดยการแสดงความคิดเห็น การทำความเข้าใจและการฝากสารไปยังผู้อื่นหากผู้รับข้อมูลแปลความหมายผิดอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและ องค์การ ผู้บริหารจึงต้องจัดอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้การจัดการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การจูงใจ (Motivation) เป็นการใช้ศิลปะและความสามารถของผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานด้วยความเต็มใจ การจูงใจเกี่ยวข้องกับผลตอบแทนจากการทำงาน สามารถกระทำได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การจูงใจภายในและการจูงใจภายนอก การจูงใจทั้ง 2 ลักษณะจะต้องทำให้เห็นจุดหมายปลายทางและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ องค์การจะใช้การจูงใจในรูปของตัวเงิน การจูงใจในไม่ใช่ตัวเงิน และการจูงใจในด้านความสัมพันธ์ เป็นต้น

8. การประสานงาน (Coordination) เป็นการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจุดประสงค์ในการดำเนินงานให้เป็นผลสำเร็จ ในการจัดการจะเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ประสานงานตลอดเวลาโดยการสื่อสารกับหน่วยงานทั้งจากภายในและภายนอกองค์การประสานงานจะสำเร็จลุล่วงได้ต้องอาศัยช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2. แนวคิดทฤษฎีระบบการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอย (Waste) หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและอุปโภค ซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิดเป็นของแข็งหรือกากของเสีย (solid waste) มีผลเสียต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ เนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ทำให้เกิดมลพิษและ ทัศนยะอุจาด มูลฝอย (Solid Waste) หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง วัสดุสัตว์ หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

ทั้งนี้ สรวิต บรมธนรัตน์ (2563) กล่าวว่า ขยะมูลฝอยสามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพของขยะมูลฝอย ได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ขยะอินทรีย์ (Compostable Waste) หรือมูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะอินทรีย์ เป็นขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร เศษเนื้อสัตว์ เศษผลไม้ หญ้า กิ่งไม้ ฯลฯ

2. ขยะรีไซเคิล (Recyclable Waste) หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยการนำไปแปรรูปด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ และนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ กระจก ฯลฯ เป็นหนึ่งประเภทที่สามารถทำการคัดแยกขยะได้ง่ายที่สุด ช่วยปริมาณขยะมูลฝอยภาพรวม และลดการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้

3. ขยะอันตราย (Hazardous Waste) หรือมูลฝอยอันตราย คือ ขยะอันตราย เป็นขยะที่มีการปนเปื้อนสารอันตราย วัตถุพิษ วัตถุกัดกร่อน วัตถุติดเชื้อและวัตถุไวไฟ เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟ กระจกสเปรย์ ฯ หากทิ้งรวมกับขยะทั่วไปจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมากให้แยกออกจากขยะประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจนใส่ในถุงหรือกล่อง แล้วค่อยนำไปทิ้ง หรือเรียกใช้บริการเก็บขยะแทนถึงขยะอันตราย: สีแดง

4. ขยะทั่วไป (General Waste) หรือมูลฝอยทั่วไป คือ ขยะที่ไม่เข้าพวกกับกลุ่มขยะ 3 ประเภทแรก เป็นขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ หรืออาจเป็นขยะที่ไม่คุ้มค่าในการนำมาแปรรูป เช่น ถังอาหารเปื้อนแกง เศษผ้า ซองขนม เซรามิก กระจกแตก ฯลฯ ให้แยกออกจากประเภทอื่น ๆ เพื่อนำไปทำพลังงานความร้อนใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าได้

3. พระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาลในการจัดการขยะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ระบุ บทบาทหน้าที่ของเทศบาลในการจัดการขยะมูลฝอยไว้ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ดังนี้

มาตรา 57 (2) ระบุไว้ว่า "รัฐต้องอนุรักษ์คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการและใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ"

มาตรา 55 ระบุไว้ว่า "การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้อื่นดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัยคุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดของประชาชน หรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงรัฐต้องดำเนินการ ให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ" (ราชกิจจานุเบกษา (2560b))

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของเทศบาลในการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ดังนี้

มาตรา 56 (1) ระบุไว้ว่า "ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53"

มาตรา 53(1) ระบุไว้ว่า "ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50"

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของเทศบาลในการจัดการขยะ มูลฝอยในหมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ดังนี้

มาตรา 16(17) ระบุไว้ว่า "ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อสาธารณะประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง"

มาตรา 16(18) ระบุไว้ว่า "ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อสาธารณะประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย" (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2533 ได้ระบุบทบาทหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย ในหมวด 3 การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ดังนี้

มาตรา 18 ระบุไว้ว่า "การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตตายการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นหรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือ มูลฝอยตามมาตรา 19 ก็ได้"

มาตรา 19 ระบุไว้ว่า”ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น”

มาตรา 20 ระบุไว้ว่า”เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดเอง

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองพ.ศ. 2560 ได้ระบุ บทบาทหน้าที่ของเทศบาลในการบริหารจัดการขยะไว้ในหมวด 3/1

มาตรา 34/1 ระบุไว้ว่า”การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด...” (ราชกิจจานุเบกษา, 2560a)

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action) ของ อนันท์ ทวันเวทย์ (2560) ได้ อธิบายถึงการกระทำทางของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความสนใจ และระบบค่านิยมของบุคคล

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
3. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับ ความคิด ความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และ ระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษา การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักใช้วิธีการ เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะ ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ผู้นำชุมชนและ ประชาชน จำนวน 47 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของเทศบาล จำนวน 10 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 15 คน และประชาชน จำนวน 22 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เลือกใช้แบบสัมภาษณ์ กับกลุ่ม ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชน โดยเป็นแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและคำถามปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัด ศรีสะเกษ โดยใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของเทศบาล มีทั้งหมด 3 ตอน

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัด ศรีสะเกษ โดยใช้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน มีทั้งหมด 3 ตอน

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์การจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัด ศรีสะเกษ โดยใช้สัมภาษณ์ประชาชน มีทั้งหมด 3 ตอน

ผลการศึกษาวิจัย

1. การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

1.1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของเทศบาล พบว่า เทศบาลมีปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย เนื่องจากเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นเทศบาลที่มีขนาดใหญ่ โดยมีนโยบายให้ทำการคัดแยกก่อนทิ้ง ประชุมวางแผนร่วมกันในการกำหนดแผนก่อนที่จะดำเนินการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เทศบาลมีการจัดการกับขยะมูลฝอยด้วยตนเอง มีสถานที่กำจัดทั้งสิ้น 28 แห่ง มีการอบรมเชิงปฏิบัติให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะที่ต้นทางทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการลดขยะมูลฝอย ทำให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกขยะในครัวเรือนได้มากขึ้น

1.2 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากผลกระทบและการป้องกันการแพร่เชื้อจากขยะ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในเชิงกว้างและเชิงลึก สร้างจิตสำนึก ตั้งแต่การลดขยะมูลฝอย คัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ก่อนทิ้ง มีการรับแผนงานนโยบายที่ทางภาครัฐมาปรับใช้ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการออกประกาศกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ในการร่วมมือกันทำให้ขยะมูลฝอยลดลง มีส่วนร่วมในการส่งเสริม ชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การขนส่งขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย

1.3 จากการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตพื้นที่ อาจารย์โรงเรียนบ้านหนองโนวิทยา และสมาชิกชมรมร้านอาหาร พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลได้รับบริการจัดเก็บจากทางเทศบาลโดยตรงมีจุดทิ้งขยะไว้อย่างเพียงพอ จัดเก็บค่าธรรมเนียมเดือนละ 20-30 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการระบบ ให้ชำระค่าธรรมเนียมเป็นรายเดือน กำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บขยะในช่วงเช้าสัปดาห์ละ 3 วัน มีการคัดแยกขยะต้นทางก่อนที่จะทำการทิ้ง ตามหลักการใช้น้อย ใช้น้ำและนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแยกขยะก่อนทิ้ง แยกประเภทขยะทั่วไปและขยะรีไซเคิล ทำให้ขยะมูลฝอยในชุมชนลดลง

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

2.1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ของเทศบาล พบว่า ทางเทศบาลได้แหล่งในการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล และทางเทศบาลยังทำการเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะ วิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมต้องทำการแยกประเภทและนำไปกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ปัญหาและอุปสรรคพบคือ เครื่องที่ใช้ในการจัดเก็บขยะมีการชำรุดเสียหายจากการใช้งาน นอกจากนี้ด้วยพื้นที่ในมีจำนวนที่กว้างทำให้การจัดเก็บขยะมูลฝอยยากขึ้น อีกทั้งการจัดการกับขยะติดเชื้อยังมีผลต่อการปฏิบัติงาน จึงควรจัดการฆ่าเชื้อและมัดปากถุงในสนิทเรียบร้อยก่อนทิ้งขยะเพื่อส่งกำจัด และประชาชนยังมีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดเก็บขยะมูลฝอย จึงช่วยลดปัญหาขยะมูลฝอย

2.2 จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ทางผู้นำชุมชนมีการออกเก็บขยะในพื้นที่สัปดาห์ละ 3 วัน อัตราค่าบริการเดือนละ 20-30 บาท การทิ้งขยะทุกครั้งประชาชนจะทำการแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้งทำการแยกขยะตามประเภทของขยะมูลฝอย ประชาชนในชุมชนมีการให้ความร่วมมือในการจัดการขยะเป็นอย่างดี จะมีการสอบถามถึงความคิดเห็นของประชาชน การจัดการกับขยะติดเชื้อมีผลต่อการจัดการชุมชนต้องมีการดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี ผู้นำชุมชนมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ ทั้งนี้ทางชุมชนยังมีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทำให้ชุมชนสามารถจัดสรรงบประมาณได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 จากการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตพื้นที่ อาจารย์โรงเรียนบ้านหนองโนวิทยา และสมาชิกชมรมร้านอาหาร พบว่า ผู้นำชุมชนมีการจัดการกับขยะมูลฝอยภายในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนมีการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัด มีของความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ มาช่วยในการจัดการกับขยะมูลฝอย นอกจากนี้ทางเทศบาลยังมีมาตรการให้จัดทำถังขยะ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ก่อนที่จะได้รับการอบรมทางชุมชนพบกับปัญหาการขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัด ประชาชนในท้องถิ่นขาดจิตสำนึกที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย ทำให้เกิดมลพิษสิ่งแวดล้อม ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้เป็นปัญหาและอุปสรรคที่ชุมชนต้องพบเจอหากไม่มีการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

1. การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เทศบาลมีปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย เนื่องจากเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นเทศบาลที่มีขนาดใหญ่ โดยมีนโยบายให้ทำการคัดแยกก่อนทิ้ง ประชุมวางแผนร่วมกันในการกำหนดแผนก่อนที่จะดำเนินการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เทศบาลมีการจัดการกับขยะมูลฝอยด้วยตนเอง มีสถานที่กำจัดทั้งสิ้น 28 แห่ง โดยประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอันตรายจากผลกระทบและการป้องกันการแพร่เชื้อจากขยะ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในเชิงกว้างและเชิงลึก สร้างจิตสำนึก ตั้งแต่การลดขยะมูลฝอย คัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ก่อนทิ้ง มีการรับแผนงานนโยบายที่ทางภาครัฐมาปรับใช้ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการออกประกาศกฎเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ในการร่วมมือกันทำให้ขยะมูลฝอยลดลง และประชาชนในเขตเทศบาลได้รับการจัดเก็บจากทางเทศบาลโดยตรงมีจุดทิ้งขยะไว้อย่างเพียงพอ จัดเก็บค่าธรรมเนียมเดือนละ 20-30 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการระบบ ให้ชำระค่าธรรมเนียมเป็นรายเดือน กำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บขยะในช่วงเช้าสัปดาห์ละ 3 วัน มีการคัดแยกขยะต้นทางก่อนที่จะทำการทิ้ง ตามหลักการใช้น้อย ใช้น้ำและนำกลับมาใช้ใหม่

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งทางเทศบาลได้แหล่งในการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล และทางเทศบาลยังทำการเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะ วิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมต้องทำการแยกประเภทและนำไปกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ปัญหาและอุปสรรคพบคือ เครื่องที่ใช้ในการจัดเก็บขยะมีการชำรุดเสียหายจากการใช้งาน โดยทางผู้นำชุมชนมีการออกเก็บขยะในพื้นที่สัปดาห์ละ 3 วัน อัตราค่าบริการเดือนละ 20-30 บาท การทิ้งขยะทุกครั้งประชาชนจะทำการแยกขยะก่อนที่จะทิ้งทุกครั้ง ทำการแยกขยะตามประเภทของขยะมูลฝอย ประชาชนในชุมชนมีการให้ความร่วมมือในการจัดการขยะเป็นอย่างดี จะมีการสอบถามถึงความคิดเห็นของประชาชน การจัดการกับขยะติดเชื่อมีผลต่อการจัดการชุมชน ต้องมีการดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื่ออย่างถูกวิธี ผู้นำชุมชนมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ และผู้นำชุมชนมีการจัดการกับขยะมูลฝอยภายในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนมีการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัด มีของความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ มาช่วยในการจัดการกับขยะมูลฝอย นอกจากนี้ทางเทศบาลยังมีมาตรการให้จัดทำถังขยะ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ก่อนที่จะได้รับการอบรมทางชุมชนพบกับปัญหาการขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ควรมีการทางงบประมาณในการจัดเก็บขยะเพิ่มเติมนอกจากการของบประมาณจากภาครัฐ และจากการเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการ โดยพัฒนาโครงการที่ส่งเสริมให้ประชาชนในเขตเทศบาลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยให้มากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ควรระบุดเวลาในการจัดเก็บให้มากกว่าเดิม และทำการเพิ่มสถานที่จุดศูนย์รวมขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ เพื่อนำไปสู่การกำจัดที่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในเชิงปริมาณด้านปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ของการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล เนื่องจากการศึกษา ในครั้งนี้ ใช้วิธีการ วิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร ผู้นำชุมชน และประชาชน ที่เน้นในส่วนการบริหารจัดการของเทศบาล แต่ในส่วนของประชาชนนั้น ยัง ได้ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมทั่วถึง จึงควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเพิ่มขึ้น

2.2 ควรเพิ่มขอบเขตในการศึกษา โดยศึกษาความสำเร็จสำหรับการเป็นต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จเฉพาะด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของความสำเร็จสำหรับการเป็นต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำ ของเทศบาลตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

บรรณานุกรม

- กรมควบคุม มลพิษ. (2562) *เกณฑ์มาตรฐานและ แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพฯ: cursสภาสถาพรวิภาว.
- กรัณยพร เลขธรรการ. (2560). *มาตรการทางกฎหมายในการจัดการมูลฝอยในจังหวัดอ่างทอง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติ คุ้มครอง. (2564). *การจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านเก่า อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี*. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ชัยสิทธิ์ บุญโยธา และพิทักษ์พงษ์ กางการ. (2564). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ*. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ ของเทศบาลในการจัดการขยะ*. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12).
- วรารุณี มหามิตร. (2564). *รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกรณีศึกษาตำบลละหาน อำเภอจัดสรร จังหวัดชัยภูมิ*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วีรยุทธ ประชารัตนเสรี. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลเขตอุดมศักดิ์อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สรวิศ บรมธนรัตน์. (2563). การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

สิริมา ปกป้อง. (2561). การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะ มูลฝอยในจังหวัด ปทุมธานี. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.